

עברהם אליעזר קוויאט

ראש ישיבה בישיבת אלכסנדר
ברוקלין, נ.י.

המפורש בדבריו ולומר דפליגי, וידוע כמה טרחו ודקדקו הראשונים ובפרט בעלי תו' בדבריו, על כל תיבה ועל כל משמעות, והלא דבר הוא.

והאמת יורה דרכו דאין כאן מחלוקת ולא ריח של מחלוקת, שהם מדברים בשני ציורים ואין א' חולק על השני, וגם שזה מוכח מיני' ובי' ברש"י כאשר אבאר.

דהנה יש חילוק פשוט בדיני עירובין בין "דרך" ובין "עיר" והוא מה שחילק בבית אפרים בין דרך ובין פלטיא, (עיי"ש דף מב: ודף מה. בתשובות) שזהו מוכח בדברי הרשב"א ותו' והראב"י בשם חכמי אשכנז, וכן חילק כה"ג באבני נזר (סי' רס"ה אות כ"א) לבאר דברי תו' ורמב"ן, וכפי שמגדירו הבית אפרים שיש מקום שהיא "רה"ר מצד עצמה" ויש מקום שהיא "רה"ר רק משום "שרגל הרבים עוברת בו" ופלטיא "מסורה לרבים בני העיר עצמם", עיי"ש, וזהו יסוד הדברים כאן שבס' רבוא "בתוך העיר" הוה "רה"ר מצד עצמה", משא"כ "דרך" רק משום שעוברים בו הוה "רה"ר, וכיון שרק משום שעוברים בו הוה "רה"ר פשוט ומבואר דבעינן ס' רבוא בוקעין בו בפועל ובכל יום תדיר, אבל בעיר סגי בס' רבוא בתוך העיר שכל רחוב מסור לכולם, ולא בעי שבכל יום תדיר ילכו ס' רבוא במקום א' כדי להיות "רה"ר דהוה "רה"ר מצד עצמה דכולו שייך לס' רבוא, והם הם משתמשים בו אף שאין כולם משתמשים ביום א' ותדיר.

וא"כ הכל מודים דעיר של ס' רבוא הוה "רה"ר, ומה שכתבו כולן ס' רבוא בוקעין בו, זהו בדרך שבאין לה מבחוק, וכן השו"ע מדבר בדרך ומבוי או מקום שאינו בתוך העיר של ס' רבוא, ורק מצד שרבים עוברים בו בדרך זו הוה "רה"ר.

ודבר זה מוכרח בפירוש רש"י, שהרי כתב בעירובין ו. וז"ל "רה"ר, משמע רחב ט"ז אמה ועיר שמצויין בה ס' רבוא ואין בה חומה או שהי' "רה"ר שלה מכוון משער לשער שיהא מפולש דומה לדגלי מדבר, עכ"ל הרי משמע דבעיר שמצויין בה ס' רבוא לא בעינן מפולש, ולק' כתב ו: בד"ה ירושלים, "רה"ר שלה מכוון משער לשער ומפולש, ויש בה דריסת ס' רבוא ורחב ט"ז אמה ואילמלא שנועלין דלתותי' בכל לילה הייבין עלי' בשבת משום "רה"ר וכו', עכ"ל, הרי משמע דגם עיר של ס' רבוא בעי מפולש,

"ומה שלא דברו בציר דעיר, פשוט שהמחבר כדרכו היא לשון הרמב"ם ברוב רובו, והרמב"ם לשון הגמ' ולא מוסף דבר מעצמו, והרי הברייתא דאיוהו "רה"ר נקט סרטיא ופלטיא דרך ושוק ולא נקט עיר, עיי"ש, כן בפירוש"י, ולא דברו בזה משום שלא מצוי כלל, וכמו שכ' בבי' הלכה (שמ"ה סעי' ז') "עיר של ס' רבוא היא דבר שאין מצוי כלל וכלל כי אם איזה עיר יחידה בעולם" וכבר העיד ברבינו יוחסם דלרש"י דבעי' ס' רבוא "אין לנו "רה"ר".

ראיתי הקונטרס להתיר טלטול ע"י עירוב
בבארא פארק שכתב האדמו"ר ממונקאטש
שליט"א,

ותוכן הדברים:

(א) שנקטי' שהלכה כ"א דשו"ע (שע"ה סעי' ז') דדוקא אם יש ס' רבוא בוקעין בו הוה "רה"ר, ואשר כתב בית אפרים שכן דעת רוב הראשונים לפי דעתו, והבית מאיר (סי' שכ"ד) מביא ממהר"ם מרוטנברג ז"ל שנקטי' לחלוטין שדעת רש"י הוה העיקר, וזהו יסוד מנהג ישראל לעשות עירוב, כיון דליכא ס' רבוא לא הוה "רה"ר, ומערבים, ודלא כדעת משנה ברורה בבי' הלכה (ס"ד) שחייש לרוב הראשונים ע"פ חשבון המשכנות יעקב דלא בעי ס' רבוא, ושהיתר משום אתי רבים ומבטלי מחיצתא, וגם בזה חשש שם דזהו דלא כרוב הראשונים.

(ב) דהאי שיעור דבעי ס' רבוא לא סגי שיש בעיר ס' רבוא רק בענין ס' רבוא בוקעין במקום א', ועל כן כתב שנהגו לערב גם ביש ס' רבוא בעיר כיון דאין רחוב שס' רבוא בוקעין בו, ואף שרש"י פי' בהדיא "שעיר שמצויין בה ס' רבוא" הוה "רה"ר, החליט שם שכל הראשונים חולקין בזה, שהרי כתבו ס' רבוא עוברין בו או בוקעין בו, ושכן לשון המחבר בדעת הי"א שם, ואף שהגאון רמ"פ זצ"ל רצה להעמיס כן בלשונם ג"כ, נחשב זה לדוחק, ועל כן מסתבר לו שיש ב' שיטות, ולרוב ראשונים גם בתנאי של רש"י דבעי ס' רבוא לא סגי ס' רבוא בעיר כולו, רק בענין במקום א', ואין חוששין לדעת רש"י בזה, והביא שכן דעת המנחת אלעזר (ח"ג סי' ד').

(ג) כתב שדעת הגאון רמ"פ זצ"ל היא דעת היחידה להחמיר בבארא פארק.

(ד) שהי' כן בכמה עיירות וכבר מנהג קדום לערב ביש ס' רבוא.

(ה) שיש קבלה שהלכה כבעל בית אפרים בכל דיני עירוב.

זהו תוכן דבריו שם.

והנגג לגלות שיש כאן כמה טעותים, לפ"ד העני'.

א

ביסוד דבריו שיש מח' רש"י עם כל הראשונים, שלרש"י עיר של ס' רבוא הוה "רה"ר ולכל הראשונים בענין ס' רבוא בוקעין בו במקום א', ואף שהגרמ"פ זצ"ל רצה להעמיס כן בדבריהם הרי נדחק, ועל כן דחה את דבריו (שהם דברי רש"י) מהלכה, ודבר זה אינו מובן דהרי עשה מטפל עיקר ומעיקר טפל, אטו משום שנדחה פירוש של האי גאון בלשון זה כבר ראוי להסיק שפליגו הראשונים עם רש"י הא לא כתב כן רק ליתר שאת וראוי לעיין אי פליגי גם בלי פירוש זו בדבריהם, והנה לדעת מעכ"ת דפליגי הרי דבר פלא שכל הראשונים מביאין דברי רש"י וכמה מהם מביאין אותה להלכה, ודנו הרבה בדבריו בכמה סוגיות ולא כתב א' מהם לעמוד על דבר

ומשו"ה מדפיסי הש"ס הגיהו ברש"י ו. ומחקו תיבת "או", וממילא קאי מפולש על עיר גופא.

אבל בפסקי הרי"ד, השלמה, חי' הר"ן, רוקח, רא"ש ובית יוסף, כולם הביאו רש"י עם גירסת או, וא"כ צ"ע ליישב דברי רש"י, ויש שעשו בזה מחלוקת, שהרי הריטב"א מביא רש"י שבעי מפולש וז"ל פי' רש"י ברה"ר גמורה רחבה ט"ז אמה ושפתחיו מכוונים זה כנגד זה, ושהיא רגילה לס' רבוא וכל זה הי' בירושלים וכו', עכ"ל.

אמנם יבא רש"י השלישי ויכריע ביניהם, ואין כאן לא קשיא ולא סתירה בדברי הראשונים, שהרי רש"י (קא.) כתב וז"ל [בירושלים] חייבים עלי', דעיר של רבים היא שאוכלסין הרבה באין לה, וכו' עכ"ל, וכן פי' הריטב"א (נט.) בפירושו לפי' רש"י שם, ופירש כי רש"י אינו מצריך שיתיישבו בעיר ס' רבוא, "אלא שיכנסו בה ס' רבוא כאלו הכרכים והעיירות, שהם פתוחים למקומות הרבה ורגילים בה סוחרים", "שנשייטבה בכרכים ושווקים גדולים להיות רוכלת העמים", "ותדע שאף ירושלים לא היו בה ס' רבוא תדיר", עכ"ל בקיצור, הרי דירושלים היתה רוכלת העמים, שבאין לה סוחרים מחוץ לעיר עד שהיו בה ס' רבוא, וכן כ' הרמב"ן, הרי מבואר שיש עיר "שדיירין" שלה היא ס' רבוא, ויש עיר שדיירין שלה פחות מס' רבוא שרק עם אוכלסין "שבאין לו" לסחור הרי עמם נשלם להיות בה ס' רבוא.

ועתה תבין ברש"י ו. שכתב עיר שמצויין בה ס' רבוא כוונתו שדיירין שם ס' רבוא, ובזה לא בעי מפולש, שהרי הוא רה"ר עצמה, וכסברת הבית אפרים ואבני נזר הנ"ל, ורש"י ו: דמיירי בירושלים שאינה רה"ר עצמה, ורק עם הבאין לה מחוץ לעיר שעוברין בה כמו בדרך, הרי יש כאן שילוב דין עיר ודין דרך, וע"כ מצד דין דרך שבו בעי מפולש, וכמו שמכריע בבית אפרים האי דין דרך בעי מפולש ולא עיר, והריטב"א שהביא דברי רש"י בנוגע לירושלים כמפורש בדבריו על כן נקט שמפולש, ושאר ראשונים מביאין רש"י בעיר של ס' רבוא ועל כן נקטו בלא מפולש וכרש"י ו..

הרי כל הדברים מתאימים ומזהירין, והאמת יורה דרכו שיש חילוק בין דין דרך ובין דין עיר, ואין כאן שום מחלוקת בזה,

ודבר זה כתבו הגאון רמ"פ זצ"ל בתשובות הראשונה (בענף ה') וז"ל יש חילוק בין רה"ר בעיר לרה"ר דרכים, בדרכים אם אין עוברים שם ס' רבוא הרי ממילא ליכא שם ס' רבוא, לכן בהכרח שיעברו שם ס' רבוא, ויהי' מה שמצריך השו"ע להיא"א שיהיו ס' רבוא עוברין בו, בדרכים דוקא, עכ"ל. וזהו העיקר שבדבריו, ובזה דברי רש"י וראשונים אינם סתירה ואינם במחלוקת כלל, והכל שפה אחת ודברים אחדים.

ואין לנו רשות לחלוק על דברי רש"י בלי הוכחות גמורות, והא לך מה שהביא הבית אפרים בזה (דף מד:): מספר הישר לר"ת שחלק ר"ת על איזה דין שאמר רש"י ולא ידע שזהו מדברי רש"י, והר"ש משאנץ שבחו על שזכה רש"י לנכד שחוגר עמו במלחמתה של תורה, ור"ת השיבו ח"ו לו לחגור כלי קרב על רש"י וח"ו שתעלה על דעתו לדבר על מלאך יוצרינו, וכ' הבית אפרים הבאתי זה להראות כי בקושי גדול הי' ר"ת חולק על זקינו רש"י אם לא בראי' נצחת ומוכחת, עכ"ל. וא"כ איך נדחה דברי רש"י בלי חולק מפורש, ואדרבא הכל על מקומו בשלום בלי מחלוקת, וא"כ פשוט שהלכה כרש"י דעיר של ס' רבוא דיירין הוה רה"ר גמורה.

ומה שהביא מעכ"ת שזקינו בעל המנחת אלעזר לא סבור כן (בח"ג סי' ד') לא ידעתי מה ראה שם, דשם בכלל לא מיירי בעיר שדיירין בה ס' רבוא, רק הי' רחוב שחשש שיש בו ס' רבוא בוקעין בו מחמת הסוחרין, ובאין שם מסביב לסחור שם, ובזה כתב שרק אותו רחוב הוא רה"ר ולא שאר רחובות, והוא פשוט, ואיך ראה שם שעיר של ס' רבוא אינו רה"ר, ואין משם ראי' לקבוע שום מסמורות בזה.

ב

ומה שכתב שדעת הגאון רמ"פ זצ"ל היא דעת יחידאה, הא בעצמו הביא שהגאון הדור ומנהיגו וקרבניטו הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל כתב כן בהדיא, וכ' שם שדבריו נכתבו בהתייעצות החזו"א ועוד מומחה בעירובין, משמע שהסכימו עמו ג"כ, ובפארוז התירו משום שהי' שם ג' מחיצות שלימות, (אני מדגיש זה שלא ללמוד למה שאומרים פה ואכמ"ל) ואפי' בצד ד' הי' קצת מחיצה כמפורש בתשובתם, ובלא"ה לא התירו ומשום שהי' שם ס' רבוא. (עיי' חכמת שלמה סוף סי' ש"ג)

וכן בוורשה התירו הב"ד משום דאינו מפולש, (ובזה ג"כ לא דומה לנו יארק ובעירינו זהו היתר קלוש מאד לפענ"ד ואכמ"ל) אבל משום שאין לחוש לס' רבוא לא התירו, ואדרבא משמע שכן ס"ל דעיר של ס' רבוא הוה רה"ר, ואגלה המציאות דשם, שמפיצים שקרים בזה, בוודאי רק בדור האחרון קודם המלחמה הגיע היישוב למליון איש, וגם זה הי' בדין כשני עיירות שהרי יש שם נהר שמחלק את העיר לשנים, ויישוב היהודי הי' בצד א', והשתמשו בהנהר לא' מן המחיצות לצורך העירוב, הרי בצד א' לא הי' ס' רבוא, ורק נולד השאלה שחשו שמא יגיע לס' רבוא, וכמובן שאם בכל העיר דרו רק ס' רבוא ליכא בשום רחוב בקיעה של ס' רבוא, שלא מסתבר שכולם ילכו לרחוב א', וחשו לה משום דעכ"פ תיהוי עיר של ס' רבוא, הרי ברור שגם רבני וורשא ס"ל כן.

וכן באדעססע שדן בזה הדברי מלכיא', הרי בהשמטה לתשובתו (חלק ג') חזר בו מהיתירו כיון שאמדו לו שיש שם ס' רבוא, ובהדיא חייש

שעיר של ס' רבוא הוה רה"ר מדאורייתא. ואח"כ מסתפק שמא בעינן ס' רבוא בוקעין, וכותב שאינו מתיר איסור דאורייתא בסברות, עיי"ש, ואף שחזר והתירו (בח"ד סעי' ג') עיקר התירו הוא משום שאינו הפולש, וגם מוסיף האי דליכא ס' רבוא בוקעים לסניף, עיי"ש הרי גם הוא חושש לעיר של ס' רבוא.

הרי הדרמ"פ זצ"ל אינו דעת יחיד בשיטתו דעיר של ס' רבוא הוה רה"ר, אבל אמת היא שגרמ"פ זצ"ל הי' יחיד בדורו מיוחד שבסנהדרין שכל החולק עליו כחולק על השכינה, --- וגם זקן הרבנים משכונותינו בארא פארק בדור הקודם א' משני עמודי התוך של בארא פארק בדור שלנו, האי גאון הרב משה ביק זצ"ל, מסכים לזה וז"ל בתשובתו, "שהכל תלוי במה שהעם עוברין ביניהן [של כל המבואות] וכו' והאמת הוא שהצדק הוא עם הגאון בספר אגרות משה וכו' עכ"ל. [ועפ"ז אסור לנו בשאלה זו עצמה שאלת העירוב לעשות עירוב בבארא פארק, מטעם דהוה עיר של ס' רבוא, וכיון שכל הני סבורים כן מי יכול לומר שטועים הם בשיקול דעתם, וא"כ דבר שאסרו לנו אי אתה יכול להתירו, (וזהו נקודה חשובה לכשעצמה) (ואי אסור משום סייג אז הענין חמור יותר).]

ושם בתשובתו מביא מעכ"ת דברי הגאון רח"ע זצ"ל שמוכיח כן מירושלים ומחזא שהיו רה"ר אף שפשוט שלא הי' בכל רחוב ס' רבוא, אע"כ דמצטרף כל העיר לחשבון זה, ומעכ"ת מעיר דמהיכן ידע שהי' כל ירושלים רה"ר, ונוראות נפלאיתי איך לא ידע דברים מפורשים בזה, (א שמוכת בפסחים דף סו. שכל ירושלים הי' רה"ר שמשו"ה לא יכלו להביא הסכינים לשחוט לבית המקדש, וכמו שמפורש בתו' שם ובתו' ב"מ נג: ב) משנה מפורשת בר"ה כג: ועירובין מה. שעדות החודש לא הי' זזין משם מבית יעזק, והרי כל שמוקף מחיצות כד' אמות דמי, ולמה לא זזו, ובע"כ דכל העיר רה"ר ועל כן לא יצאו מחצר שהכינו להם, עיי"ש. ג) וכן משמע בעירובין קא. ששוק של הפטמים רה"ר הוא. ד) בפ"ב בעירובין דנו בריטב"א רשב"א ומאירי בזה למה כל ירושלים הי' רה"ר, וע"כ אני עומד ומשתומם איך קובע מעכ"ת עצמו להיתר בדיני דאורייתא של שבת שיש בו סקילה וחטאת בלי שיהא הסוגיות והראשונים ביד, ועוד לחלוק עם גדולי הדור, ולא מצאתי נוחם לנפשי להצדיק נפש צדיק רק לומר שההגהה שם לא פלטה מתוך קולמסו רק איזה מגיה הגיה כן.

ג

מלבד הנ"ל יש עוד נידון שהי' פשוט בלא"ה לכל מורי הוראות המובהקים שדנו כאן בניו יארק בזה שהרחובות הגדולים הם רה"ר גמור מדאורייתא, מצד התנאים של ט"ז אמה וס' רבוא בוקעין בו, וכן כתב הגאון אב"ד מטשעבין זצ"ל בתשובתו להרה"ג מציעשינוב זצ"ל שדר בבארא פארק, בענין שאון יד וז"ל ובפרט בעיירות גדולות כמקומכם דרה"ר גמור הוא,

וכבר כתב הרה"ג רבי משה ארי' פריינד זצ"ל שכאן הוה חשש רה"ר דאורייתא וכן כתב הצדיק הגאון מסקולען זצוק"ל, ועי' תשובת הרב מפאפא זצ"ל שלא העיר כלל בדין ס' רבוא, וכן שמעתי מעד נאמן ששמע מהרב המובהק מראשי וחשובי רבני התאחדות הרבנים האי גאון הרב מוואדסלאוו זצ"ל שאמר כהאי ליטנא, שאם אין ניו יארק רה"ר אז מעולם לא הי' רה"ר ולעולם לא יהי', ואם בבראדוועי (Broadway) חשו לה להיות רה"ר של ס' רבוא בוקעין, א"כ הוא הדין בכגון אושען פארקוועי (Ocean Parkway) או לינדן בולעוואד (Linden Blvd.) והרי רחוב ארבע עשרה בבארא פארק היא המשך ישר מ"לינדאן בולעוואד" ל"טשורטש עוו". לרחוב 14 וכולו בדין דרך רה"ר, שס' רבוא בוקעין בו בכל נקודותיו ביחד, ומשום דס' רבוא בוקעין בצירוף כל נקודות הרחוב חשוב ס' רבוא בוקעין לחשבון רה"ר, על כן נקטו מורי הוראות המובהקים שרחובות הגדולות שארכם כמה מייל והומה אנשים מכל הצדדים, ומשתמשים בכל ארכו ביחד ס' רבוא הוה רה"ר מדאורייתא, [ועל כן שטות הוא מה שבעלי בתים דעתם שאין לנו ס' רבוא ע"פ פסק ה"טראפיק דיפארטמענט" שכאילו הם יודעים איך לשער הס' רבוא ע"פ ההלכה] ומשו"ה גם חשו גדולי עולם ביוראפ למסילות הברזל ליחשב ס' רבוא בוקעין, וכן יש לחוש ברחוב 18 עווננו או 13 עווננו, פארט העמילטאן וכדו'.

ועי' בתשו' זקן הרבנים הרה"ג רבי משה ביק זצ"ל שמביא שהגאון הנורא הרב אהרן קאטלער ופוסק הדור הרב אליהו הנקין ועוד גאונים זכר צדיקים כולם לברכה (מהרי"ץ דושינסקי), פשוט להם דבניו יארק הוה רה"ר, וכן איתא בכמה תשובות להמנחת יצחק שעירות גדולות יש בהן רה"ר, הרי ברור שצריכין לדון גם בבארא פארק בכמה רחובות כרה"ר דאורייתא לכל הראשונים, והחולק על זה כחולק על המוסכמות, וגם פשוט שלא גרע רחובותינו הגדולים בבארא פארק מאותן רחובות גדולים שדיבר בהם המנחת אלעזר.

ד

ומה דמסיים "שלנו יוצאי פולין וגאליציע, קבלה בידינו מאבותינו במסורה וכתורה שבע"פ שאנו סומכין בהלכות עירובין על הוראת שר התורה הבית אפרים ז"ל, וכו', עכ"ל, וכוונתו לאפוקי מיוצאי ליטא שחשו לדעת המשכנות יעקב, ולאפוקי מבעל המשנה ברורה שנקט שרוב ראשונים חולקין על רש"י ולא בעי ס' רבוא להיות רה"ר, ודלא כבית אפרים שעשה חשבון דרוב ראשונים כרש"י.

ואני שואל ממי קיבל קבלה זו, איש מפי איש מפי מי, כאילו כל הנידונים שבין המשכנות יעקב עם הבית אפרים צדקו בו הבית אפרים, ואין לחוש לבעל המשכנות יעקב, הרי דבר פלא שקבלה זו לא ידע אותה גאון הגאונים של פולין

הבעל אבני נזר, שהרי לא סומך על שי' רש"י לדאורייתא, כיון שזהו נגד דעת רוב הראשונים, וכשיטת המשכנות יעקב, וגם רבני וורשא משמע שחשו לבעל משכנות יעקב בתשובתם, וברור ששיטת האבני נזר היא שיטת כמה מבעלי התשובות ועוד, ועל כן ברור שאין שום קבלה רק בזה שנוהגין והמסורה לעשות עירוב, וא"כ בע"כ שרק באיזה נקודה מבין כל דברי הבית אפרים נקטו כן להלכה ולמעשה, (וכן כתב הג' מסטייפלא זצ"ל) ומבין הדבכים שהתיר שם, א' מהם הוא הלכה למעשה, ובאמת דנו גדולי הפוסקים מה הי' ההיתר, ועל מה סמכו, והוא דבר מבואר ופשוט למעיין בדברי האחרונים בזה, ועל יותר ממה שעשו ליכא מסורה, וכה"ג ראיתי בתשו' ישועות מלכו שהמסורה רק על מה שעשו.

ולכן וודאי במציאות חדשה של ניו יארק שיש רה"ר לכל הראשונים, והוא "רה"ר עצמה", וצריך להתיר יותר מכל מה שנהגו המסורה עד כה, בוודאי אין קבלה ולא מסורה בזה, וצריך הכרעה בזה מגדולי הדור, והם הכריעו לאיסור כבר כמו חמישים שנה, ומי יכול להתיר מה שאסרו הם, [וכנ"ל הרי בכל מקום שנעשה ס' רבוא הי' שערוריה בזה בדורות האחרונים והתירו מצד אחר, ומה שהתירו שם לא שייכים כאן לכאורה, ועל כן אסרו גדולי התורה].

ה

כל זה בחלק ההלכה, אמנם נחרדתי לראות ריח של זלזול בדברי האי צדיק האי חסיד שבכהונה בעל חפץ חיים שנוטף מבין בתרי תשובתו, שכתב וז"ל בהגהה שם "וקצת פלא שלא הזכיר שרובם של דבריו שמה הם מהמשכנות יעקב", עכ"ל כאילו תפסו בגניבה שלקח כל דבריו מהמשכנות יעקב ולא אמר בשמו, וגם רמז בזה שכמו שבדברי המשכנות יעקב אין לחוש להו כן דבריו בב' הלכה שם בטלים ח"ו, הנה ראיתי ידעתי ושמעתי בעלי בתים מזלזלים באופן נורא בשרי התורה, וכל מי שאוסר בעירובין דבארא פארק מבטלין אותו באמרם מי הוא ומה היא, ואם ראשי ישיבות ותלמידי חכמים מגלים דעתם לאיסור הרי מי הם? ומבצבץ שנאת ע"ה לת"ח, וביזו גם לרב זקן שעל פי פסקיו נתגדלו פה בבארא פארק הגאון ר"מ ביק זצ"ל באופן נורא, וכי מי יורה דעת תורה אם לא אלו העמלים בו כל ימי חייהם, ו שלהם יקר דברי הש"ס והראשונים והפוסקים, ויודעין איך להתעמוק בדבריהם, גם יש אלו שסוברים שע"י שזורקים מראי מקומות מספרי הפוסקים הם קונים בזה דעת הציבור אבל לאמיתות של דברים אין משם ראוי כלל ואין דומה מילתא למילתא כלל, ואפי' יודעין קצת בשו"ע אבל בלי יגיעה עצומה בדברי הסוגיות ההו"א ומסקנות הפלוגתות והראשונים כך הם סבורים לפסוק בדיני התורה, והלא ידוע דברי רש"י בכתובות שבשינוי קל משתנה הדין, ואם הלכה כר' יהוד' בשינוי קל הלכה כר"מ, וכי כך פסקו הש"ך והתומים והקצות או הח"ס ורע"א, הא כל דבריהם בכל נידון להבחינו

בכבשן של הש"ס וראשונים, ובלא"ה הרי דומים הם כמי שלא שמשו ת"ת, וכך מגדיר הש"ס לאלו שאינם בעלי גמרא שיודעים הסברות והלומדות ויודעין להבחין בשינויים הקלים שמשנים הדין ולדמות מלתא למלתא כראוי וכהוגן, וכי כל הבונה במה לעצמו בבארא פארק ויש לו ייחוס הוא יאמר לנו דין התורה, ופשוט שרק אלו שעמלים בתורה יש לו רשות להביע דעתם, אבל בעלי בתים רוצים בהפקרם וכל המחמיר לא כלום הוא יאמרו לו, וכל המקיל קדוש קדוש יאמרו לו, ומקלו יגיד לו ודרשו מי שמקיל לו יגיד לו, ומכל הענין הזה יצא עלבון נורא בעמלי תורה, זהו באילו שאינם בני תורה, אבל נשתוממתי להריח כן מדברי מעכ"ת שאיך כזה מגיע לו, לפגוע בבעל משנה ברורה שנתקבל פסקיו בכל תפוצות ישראל, ואמר עליו החזון איש שהוא "רבינו שבגולה" והגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, שהי' בעצמו בקי נפלא בדברי ראשונים ואחרונים באופן נפלא מאד, אמר על חיבור הביאור הלכה שלא יצא ספר כזה במאה שנים, (בשנים ההם), שדרכו הי' ללמוד כל דבר ממקורו בחומש נ"ך ספרא ספרי ש"ס ברייתות עם כל הראשונים בדקדוק גדול וכן בכל גדולי הפוסקים במסורת הפסק, והכריע ההלכות בחכמה נפלאה בלשון מדוקדק להפליא, וכי הוא צריך שאחד יגלה לו שיטת הראשונים, גם איך העלים עין שאין המשנה ברורה לבד תופס שיטה זו שרוב ראשונים הם נגד שיטת רש"י דבעי ס' ריבוא, אלא גם שו"ע הרב והערוך השלחן ועוד הרבה פוסקים נקטו כן, ולא נתיישב דעתי להצדיק את הצדיק רק לתלות ולומר שהגהה זו לא הוא כתבו רק איזה מגיה, ובזה תנוח נפשי ורוחי.

היוצא מכל הנ"ל ששיטת הגאון רמ"פ זצ"ל היא דעת הרבה גאוני הדור, שברוקלין ונוא יארק הוא כולו רה"ר, ואינו סותר דברי הראשונים והי"א שבשו"ע כלל וכלל, ועוד שגם רחובות הגדולות בבארא פארק הם רה"ר גם מצד ס' רבוא בוקעין ג"כ, ופשוט שלא גרע רחובותינו הגדולות בבארא פארק מאותן רחובות הגדולות שדיבור בהם המנחת אלעזר, וזהו מן המוסכמות בכל דברי המחברים בשאלה זו, ועל כן ראוי לדון בשכונתינו על כל פנים ברחובות הגדולות כרה"ר דאורייתא, ואין לנו שום מסורה להתיר כה"ג, ועל כן דברי שרי התורה ומורינו המבוהקים בשכונת בארא פארק מדור בקודם שאסרו עדיין במקומם מונח, וכדאי היא השבת, שמי שזהיר בו ומכבדו ולא רוצה להקל בכבודו להוושע על ידו בישועות והשפעות טובות.

א. א. קוויאט